

Ledighed blandt nyuddannede

Færre nyuddannede hænger fast i længere ledighed

For første gang siden krisen går færre nyuddannede ud i mindst 6 måneders sammenhængende ledighed. Baggrunden er, at andelen af faglærte og personer med mellemlang videregående uddannelse, der går direkte ud længere ledighed, falder. Der er dog endnu langt igen til niveauet fra før krisen: Næsten hver fjerde akademiker går direkte ud i mindst 6 måneders ledighed, og det samme gælder hver tiende faglærte. Erfaringerne fra tidligere viser, at det er svært for de nyuddannede, der gik ud i længerevarende ledighed, at få fart på karrieren. De personlige konsekvenser løber op i 50-80.000 kr. årligt.

af senioranalytiker **Mie Dalskov Pihl**

25. november 2014

Analysens hovedkonklusioner

- AE har undersøgt ledigheden blandt nyuddannede. Resultaterne viser, at andelen af nyuddannede, går direkte ud i mindst 6 måneders ledighed, er faldet fra 2012 til 2013.
- Udviklingen dækker over, at færre faglærte og nyuddannede med mellemlange videregående uddannelser går ud i længere ledighed, mens andelen blandt akademikere er på samme niveau som sidste år. For nyuddannede med en erhvervsakademiuddannelse er andelen fortsat stigende.
- De største fald er sket på uddannelser rettet imod industrien.
- Sammenlignet med før krisen er det dog fortsat vanskeligt for nyuddannede at få fodfæste på arbejdsmarkedet. Hver 10. faglærte og mere end hver 5. akademiker går ledig i mindst 6 måneder efter endt uddannelse.
- Den massive ledighed har konsekvenser for både den enkelte og samfundet. Erfaringer fra tidligere viser, at nyuddannede, der er ledige i længere tid, taber 50-80.000 kr. årligt op til 10 år efter.
- Der er stor forskel på, hvor mange nyuddannede der går ud i længerevarende ledighed inden for de forskellige uddannelser. På en række humanistiske uddannelser er mere end hver tredje nyuddannet ledig i mindst 6 måneder, mens det er hver 20. eller færre på nogle uddannelser inden for sundhed og teknik.

Kontakt

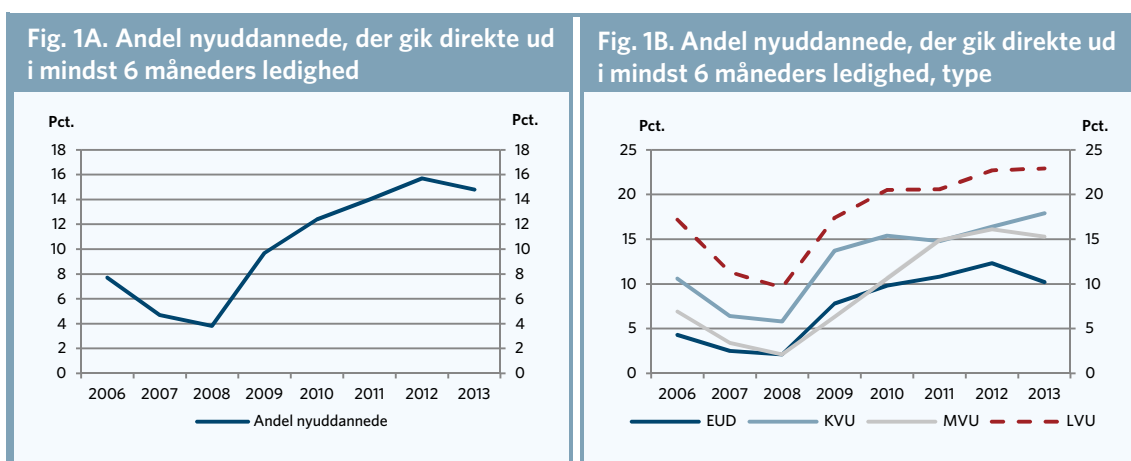
Senioranalytiker
Mie Dalskov Pihl
Tlf. 33557720
Mobil 26204036
md@ae.dk

Kommunikationschef
Mikkel Harboe
Tlf. 33 55 77 28
Mobil 28 36 87 50
mh@ae.dk

Færre nyuddannede hænger fast i ledighed

AE har undersøgt overgangen til arbejdsmarkedet for nyuddannede, der færdiggjorde deres uddannelse frem til slutningen af 2013. Konkret er det undersøgt, om de nyuddannede er gået direkte ud i et ledighedsforløb af mindst 6 måneders varighed.

Udviklingen i andelen af længerevarende ledige for nyuddannede fra 2006 til 2013 ses i tabel 1 samt figur 1A-B. Resultaterne viser, at der i 2013 var lidt færre, der gik direkte ud i længerevarende ledighed efter endt uddannelse. I 2012 gik i gennemsnit knap 16 procent af de nyuddannede i gennemsnit ud i mindst 6 måneders ledighed. Den andel er faldet godt 1 procentpoint, sådan at knap 15 procent af de nyuddannede fra 2013 går ledig i mindst 6 måneder.

Anm.: Figuren viser andelen af nyuddannede fra den pågældende årgang, der har været ledige i mindst 26 sammenhængende uger begyndende fra senest 5 uger efter endt uddannelse. Opdelt på årgange fra 1. okt. året før til 30. sep. i året. Ekskl. nyuddannede, der er i gang med en ny uddannelse.
 Kilde: AE på baggrund af Danmarks Statistiks registerdata samt Beskæftigelsesministeriets DREAM-register (version august 2014).

Anm.: Figuren viser andelen af nyuddannede fra den pågældende årgang, der har været ledige i mindst 26 sammenhængende uger begyndende fra senest 5 uger efter endt uddannelse. Opdelt på årgange fra 1. okt. året før til 30. sep. i året. Ekskl. nyuddannede, der er i gang med en ny uddannelse.
 Kilde: AE på baggrund af Danmarks Statistiks registerdata samt Beskæftigelsesministeriets DREAM-register (version august 2014).

Men selvom udviklingen nu viser, at færre nyuddannede går ud i længerevarende ledighed, så er det fortsat vanskeligt for nyuddannede at få fodfæste på arbejdsmarkedet, når man sammenligner med før krisen. I 2006 gik cirka 8 procent af de nyuddannede ud i mindst 6 måneders ledighed, hvilket faldt til 4 procent i 2008. Med en andel på 15 procent i 2013 er niveauet nu cirka fire gange højere end før krisen. Stigningen fra 4 til 15 procent af de nyuddannede betyder, at der i 2013 var 7.500 flere, der var ledige i mindst 6 måneder, end i 2008.

	2013		Ændring, 2008-2013		
	Pct.	Antal	Pct.-point	Antal	Indeks (100=2008)
EUD	10,2	3.100	8,1	2.500	486
KVVU	17,9	800	12,1	500	309
MVU	15,3	2.600	13,2	2.300	729
LVU	22,9	3.200	13,3	2.200	239
Alle nyuddannede	14,8	9.700	11,0	7.500	389

Anm.: Antal og andel nyuddannede fra den pågældende årgang, der har været ledige i mindst 26 sammenhængende uger begyndende fra senest 5 uger efter endt uddannelse. Opdelt på årgange fra 1. okt. året før til 30. sep. i året. Ekskl. nyuddannede, der er i gang med en ny uddannelse. Dækker erhvervsuddannede, erhvervsakademiuddannede (KVVU), professionsbachelor og universitetsbachelor, der ikke er fortsat i uddannelse (MVU) samt akademikere (LVU). "Indeks" viser udviklingen i andelen af længerevarende ledige i 2013 sat i forhold til 2008. 100 angiver, at de er på samme niveau, 200 angiver en fordobling, etc.

Kilde: AE på baggrund af Danmarks Statistiks registerdata samt Beskæftigelsesministeriets DREAM-register (version august 2014).

Som det ses i figur 1B, er forklaringen på det generelle fald i andelen af længerevarende ledige, et fald på hhv. 2 procentpoint for faglærte og 1 procentpoint for nyuddannede med mellemlange videregående uddannelser, når man sammenligner årgang 2012 med 2013. Tilsammen udgør faglærte og nyuddannede med mellemlange videregående uddannelser over 7 ud af 10 af alle nyuddannede i 2013. Dertil kommer, at andelen af længerevarende ledige akademikere i 2013 ligger på niveau med 2012, og det har altså betydet, at der samlet set over alle nyuddannede er tale om, at færre går direkte ud i mindst 6 måneders ledighed, også selvom man ud fra figur 1B kan se, at andelen af nyuddannede fra erhvervsakademierne, der går direkte ud i længerevarende ledighed, steg 1,5 procentpoint fra 2012 til 2013.

For alle fire hoveduddannelsesgrupper har krisen betydet, at flere nyuddannede hænger fast i ledighed, når man sammenligner med 2008 eller årene op til. Flest nyuddannede akademikere hænger fast i ledighed, idet mere end hver femte fra 2013 går direkte ud i mindst 6 måneders ledighed. Dernæst kommer de korte videregående uddannelser, hvor knap hver sjette går ud i længere ledighed, mens det for de mellemlange videregående uddannede er lidt færre. Blandt faglærte går hver tiende direkte ud i mindst 6 måneders ledighed.

I forhold til 2008 har faglærte og nyuddannede med en mellemlang videregående uddannelse oplevet de største relative stigninger, fordi man her kommer fra meget lave niveauer. Før krisen gik 2 procent af nyuddannede faglærte ledige i mindst 6 måneder, mens det i dag er 10,2 procent, dvs. at andelen næsten er femdoblet. Selvom mange akademikere går ud i ledighed i mindst 6 måneder, så er andelen her kun fordoblet. Ser man på den aktuelle andel i forhold til før-krise-niveauet, så er faglærte og nyuddannede med mellemlange videregående uddannelser de uddannelser, hvor stigningen i andelen af længerevarende ledige har været størst.

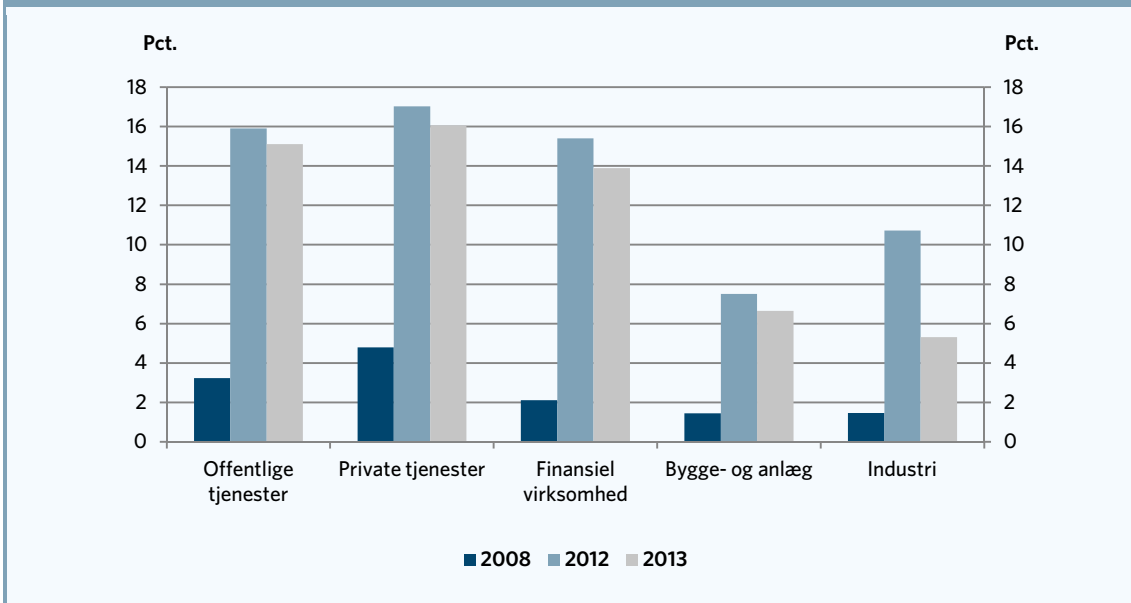
Størst fald i andelen af længerevarende dimittendledige inden for industrien

AE har som noget nyt undersøgt udviklingen i ledigheden i forhold til, hvilken sektor uddannelsen er rettet imod. Alle nyuddannede er fordelt på fem sektorer; offentlige tjenester, private tjenester, byggeri, fremstilling og finansiel service, alt efter hvor personer med samme uddannelse normalt finder beskæftigelse. Mere om metoden i boks 2.

Generelt er andelen af nyuddannede, der går direkte ud i mindst 6 måneders ledighed, faldet mest for dem, hvis uddannelse retter sig imod den private sektor, jf. figur 2. Herunder er uddannelser rettet imod industrien og den finansielle sektor dem, der har oplevet det største fald i andelen af længerevarende ledige fra 2012 til 2013 på hhv. 5,4 og 1,5 procentpoint.

Ser man på niveauet, så er andelen af længerevarende dimittendledige lavest inden for bygge- og anlæg samt inden for industrien, hvor 5-7 procent går direkte ud i mindst 6 måneders ledighed. Der er dog stadig langt til niveauet før krisen, der lå på under 2 procent.

Figur 2. Andel nyuddannede, der går ud i min. 6 måneders sammenhængende ledighed, fordelt på dominerende erhverv

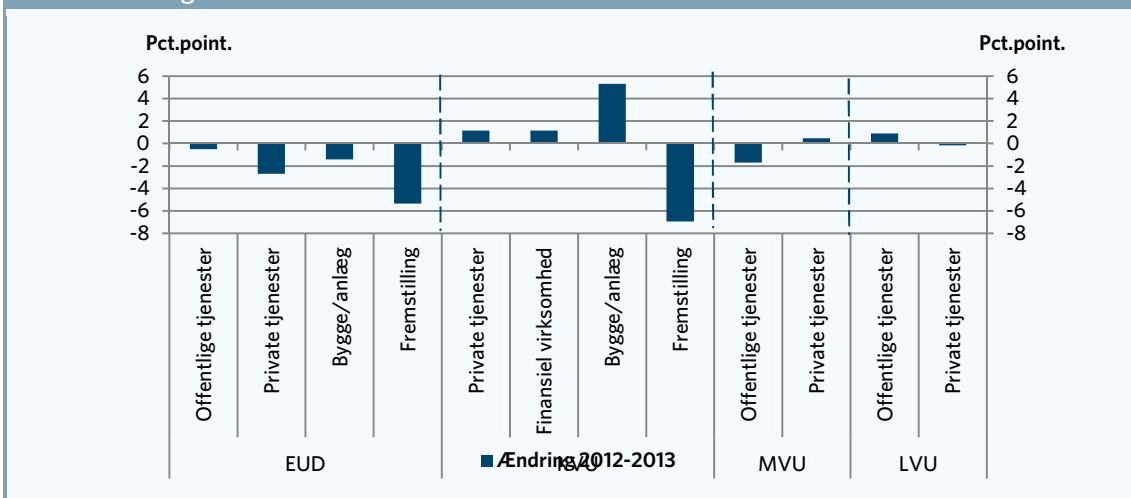

Anm: AE har undersøgt, hvor folk med samme uddannelse som de nyuddannede typisk finder beskæftigelse. For alle uddannelser er tildelt et dominerende erhverv. Læs mere i boks 2. Opdelt efter ADAM-brancheopgrupperingen i nationalregnskabet.
 Kilde: AE på baggrund af Danmarks Statistik.

Faldet i andelen af længerevarende dimittendledige inden for byggeriet er sket blandt faglærte, mens faldet inden for industrien både er sket blandt faglærte og erhvervsakademiuddannede, jf. figur 3, der viser ændringen fra 2012 til 2013 fordelt på uddannelsestype og sektor.

Inden for de mellemlange videregående uddannelser, hvor hovedtendensen gik på, at færre går ud i længerevarende ledighed, er udviklingen drevet af uddannelser rettet imod den offentlige sektor. Tendensen er omvendt blandt akademikerne, hvor uddannelser rettet imod den private sektor trækker svagt i retning af, at færre går ud i længerevarende ledighed.

Figur 3. Ændring i andelen af nyuddannede, der er ledige i mindst 6 måneder, fordelt på dominerende sektor og uddannelse

Anm: AE har undersøgt, hvor folk med samme uddannelse som de nyuddannede typisk finder beskæftigelse. For alle uddannelser er tildelt et dominerende erhverv. Læs mere i boks 2. Opdelt efter ADAM-brancheopgrupperingen i nationalregnskabet.
 Kilde: AE på baggrund af Danmarks Statistik.

Markante forskelle mellem uddannelser

I dette afsnit ses nærmere på hvilke uddannelser, der er hårdest ramt af længerevarende ledighed.

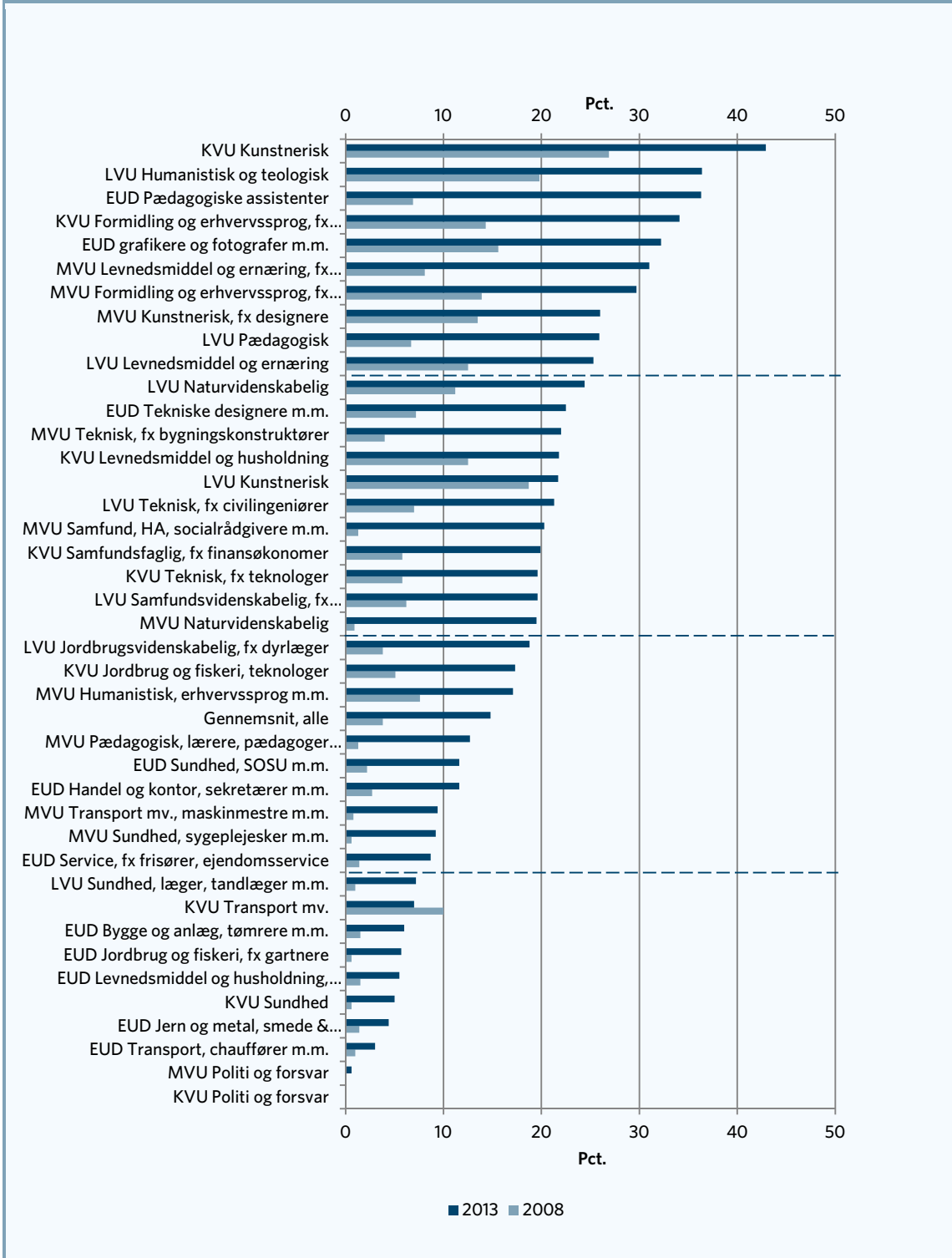
Figur 4 viser andelen af nyuddannede inden for de forskellige fag på uddannelser, der gik direkte ud i mindst 6 måneders sammenhængende ledighed i 2013 og 2008.

Flest nyuddannede går direkte ud i længere ledighed inden for sprog, kunst og formidling. Der er dog stor forskel på, hvor meget ledigheden er steget. Akademikere på disse områder havde også i 2008 en høj andel længerevarende ledige, mens det er en ny tendens inden for de kortere videregående uddannelser og blandt faglærte. Andre uddannelser med mange, der går ledige i mindst 6 måneder, er pædagogiske uddannelser blandt faglærte og levnedsmiddel og jordbrug inden for MVU.

Den laveste andel nyuddannede, der går direkte ud i længerevarende ledighed, er inden for forsvaret og politiet samt teknik og sundhed, hvor under hver tyvende går direkte ud i længerevarende dimittendledighed.

Faktisk er omkring halvdelen af de faglærte uddannelsesområder blandt den fjerdedel af uddannelserne, der har den laveste andel længerevarende dimittendledige i 2013.

Figur 4. Andel nyuddannede, der går direkte ud i mindst 6 måneders sammenhængende ledighed

Anm: Andel nyuddannede fra 2013, der har været ledige i mindst 26 sammenhængende uger begyndende fra senest 5 uger efter endt uddannelser. Opdelt på årgange fra 1. okt. året før til 30. sep. i året. Ekskl. nyuddannede, der er i gang med en ny uddannelse. Dækker erhvervsuddannede, erhvervsakademiuddannede (KVU), professionsbachelor og universitetsbachelor, der ikke er forsat i uddannelse (MVU) samt akademikere (LVU).

Kilde: AE på baggrund af Danmarks Statistiks registerdata samt Beskæftigelsesministeriets DREAM-register (version august 2014).

Længerevarende ledighed koster dyrt - både for den enkelte og samfundet

AE har i 2012 undersøgt de personlige og samfundsmæssige tab, hver gang en nyuddannet går direkte ud i mindst 6 måneders ledighed. Undersøgelsen er lavet ved at følge nyuddannede, der færdiggjorde deres uddannelse fra 1990'erne til begyndelsen af 00'erne. I gennemsnit taber nyuddannede, der gik ud i mindst 6 måneders ledighed, 23,4 procent i årsindtægten tre år efter. Selv 10 år efter tabes 16 procent i årsindtægten, hvilket omregnet til 2014-priser svarer til 54.000 kr. i gennemsnit for alle nyuddannede.

En del af effekten kommer af, at man som nyuddannet, der begynder sin karriere med et længer ledighedsforløb, har højere ledighed end andre nyuddannede, men en del af effekten er også lavere timeløn. Her viser det sig, at nyuddannede, der går direkte ud i mindst 6 måneders ledighed, tre år efter i snit har en timeløn, der er 10 procent lavere end andre med samme uddannelse og karakteristika, der ikke gik ud i ledighed. 10 år efter er der stadig en effekt på nogenlunde samme niveau.

Det er ikke kun den enkelte, der mærker konsekvenserne af dimittendledigheden i form af lavere beskæftigelse, lavere indkomst og timeløn. Samfundet oplever ligeledes tab i form af færre skatteindtægter og flere offentlige overførsler.

Tabel 2. Estimerede individuelle effekter af længerevarende ledighed blandt nyuddannede

	3-årseffekt	5-årseffekt	7-årseffekt	10-årseffekt
Gennemsnitlig effekt på erhvervsindkomst, pct.	-23,4	-19,0	-17,6	-16,0
Gennemsnitlig effekt på erhvervsindkomst, kr., 2014-priser	-79.000	-65.000	-59.000	-54.000
Gennemsnitlig effekt på timelønnen, pct.point	-10,4	-9,8	-9,8	-10,0

Anm.: Vægtet gennemsnitlige effekter estimeret på baggrund af registeroplysninger for dimittender i perioden 1992-2002 ved mindst 6 måneders ledighed efter dimission. Effekterne i tabellen er et gennemsnit af de årlige estimationer. 10-årseffekten er estimeret for årgangene 1992-99. Alle effekter er signifikante på 95%-niveau. Effekterne i kroner er estimeret på baggrund af medianindkomst for personer med de givne uddannelser under 40 år (2012-priser). Det årlige tab i erhvervsindkomst er omregnet til 2014-priser ud fra LO's lønskøn. Der er taget højde for baggrundskarakteristika.

Kilde: AE på baggrund af Danmarks Statistiks registerdata.

Stadig langt igen

Det er glædeligt, at færre nyuddannede hænger fast i ledighed. Selvom kurven er knækket for de fleste, så er det endnu ikke sket for alle uddannelser, og derudover må man konstatere, at niveauet fortsat er for højt. Vi er stadig langt fra niveauet før krisen, uanset om man sammenligner med gode tider eller mere "almindelige" tider. I øjeblikket går hver tiende faglærte ledig i mindst 6 måneder efter endt uddannelse, og det samme gælder mellem hver femte og hver syvende med en videregående uddannelse. Det vidner om, at vi fortsat har langt igen, før vi er nede på normalt niveau.

Risikoen ved den fortsat høje andel nyuddannede, der går direkte ud i ledighed, er dog, at vi taber de nyuddannede på gulvet. Unge, der med deres uddannelse gerne skulle skabe velstand og bidrage til samfundet, men som måske aldrig får fodfæste. Erfaringerne fra tidligere viser, at de unge, der går ud i lange perioder med ledighed, har svært ved at få et stabilt arbejdsliv i mange år efter.

De nye tendenser i analysen falder sammen med såvel glædelige som skuffende økonomiske nøgletal i den seneste tid. Noget tyder på, at vi er på vej ud af krisen, mens andre tal tegner et lidt mere dystert billede. At der fortsat er mange nyuddannede, der har vanskeligt ved at finde fodfæste på arbejdsmarkedet, er med til at tegne billedet af, at krisen endnu ikke har sluppet sit tag.

Boks 1. Sådan har vi gjort

AE har via Danmarks statistiks forskeradgang mulighed for at arbejde med det integrerede elevregister, der dækker danskernes uddannelsesstatus på offentligt regulerede uddannelser frem til og med 30. september 2013. Disse oplysninger har vi koblet sammen med DREAM-registeret, hvor oplysninger vedr. dagpenge og kontanthjælp findes på personniveau frem til sommeren 2014.

Således er det muligt at følge overgangen til arbejdsmarkedet for de nyuddannede på de erhvervskompetencegivende uddannelser.

I denne analyse har vi undersøgt, hvor mange der er gået direkte ud i mindst 26 ugers sammenhængende ledighed. Et sammenhængende ledighedsforløb påbegyndes senest 5 uger efter, at uddannelsen er fuldført og ophører først, når den ledige har haft mindst fire uger uden ydelse.

Som ledighed tæller både kontanthjælps- og dagpengeforløb samt midlertidig arbejdsmarkedsydelse, uddannelsesydelse og uddannelseshjælp. Både arbejdsmarkedsparate og ikke-arbejdsmarkedsparate kontanthjælpsmodtagere indgår, ligesom uge under aktivering også indgår. Uger på 6-ugers selvvalgt uddannelse indgår også i ledighedsuger.¹

I analysen er de nyuddannede opdelt på årgange i rullende. Således dækker "2013" perioden fra 1. oktober 2012 til 30. september 2013.

Bachelorer fra universitetsuddannelser, der ikke har færdiggjort deres kandidateksamen, regnes sammen med professionsbachelorer.

Boks 2. Uddannelser fordelt efter dominerende erhverv

Alle uddannelser har fået tildelt et ADAM-hovederhverv efter, hvor lønmodtagere med samme uddannelse typisk er beskæftiget. Opdelingen er foretaget på E-indkomstregisteret 1. kvartal 2013 for alle med en erhvervskompetencegivende uddannelse (ekskl. studerende).

Konkret er lønmodtagerne inddelt i knap 400 detaljerede uddannelsesgrupper (6-cifret niveau), og herefter er det undersøgt, om der findes et dominerende erhverv på de forskellige ADAM-erhverv. En række erhverv er dog så små, at de er lagt sammen med andre. De dominerende erhverv er følgende:

- "Offentlige tjenester" (38 pct. af alle nyuddannede) dækker blandt andet hospitaler og skoler.
- "Private tjenester" (52 pct. af alle nyuddannede) dækker blandt andet rengøring, vejgodstransport, vikarbureauer, konsulentvirksomhed, handel m.m. Under transport indgår alt undtagen søtransport.
- "Finansiell virksomhed" (1,4 pct. af alle nyuddannede) dækker blandt andet banker, realkredit og forsikring.
- "Bygge og anlæg" (6,1 pct. af alle nyuddannede)
- "Fremstilling" (2,6 pct. af alle nyuddannede) dækker blandt andet maskindustri, metalindustri, møbelindustri, plast- og medicinalindustri samt næringsmiddelindustri m.m.
- "Andet" (0,6 pct. af alle nyuddannede) dækker landbrug, søtransport, boliger og olieraffinaderier.

Først er de 400 uddannelsesgrupper undersøgt. For uddannelser med mindst 250 lønmodtagere findes et dominerende erhverv som enten:

- et erhverv, der udgør mindst 30 procent af beskæftigelsen samtidig med, at forskellen mellem største og næststørste erhverv er mindst 2 procentpoint
- eller en forskel mellem største og næststørste erhverv er mindst 5 procentpoint

Hvis der er under 250 lønmodtagere, eller der ikke er et entydigt dominerende erhverv, så er et dominerende erhverv på de 4-cifrede uddannelsesgrupper fundet og brugt. Det gælder for 4 procent af uddannelserne.

¹ Dog er 6-ugers selvvalgt uddannelse først registreret fra august 2009. Det betyder, at der er databrud på dette tidspunkt, der giver anledning til en stigning af ledige over sommeren 2009. Derudover har der været et skifte i brugen af koderne for 6-ugers selvvalgt i DREAM-registeret, hvorfor denne analyse både medtæller uger på 6-ugers selvvalgt uddannelse med og uden ydelse.

Bilag

Bilagstabel 1. Fordeling på dominerende sektorer for nyuddannede

	Offentlige tjenester	Private tjenester	Finansiel virksomhed	Bygge- og anlæg	Fremstilling	Andet	Total
	Pct.						
EUD	30,5	50,4	0,7	12,2	5,1	1,1	100
KVU	0,8	72,3	15,1	7,2	3,9	0,7	100
MVU	64,0	35,4	-	-	-	0,6	100
LVU	33,6	66,2	-	-	-	0,2	100

Anm: Fordeling af nyuddannede 2013 (1. oktober 2012 - 30. september 2013) på dominerende sektorer. Fordelingen er sket ud fra de første 6 cifre i den 8-cifrede uddannelseskode blandt alle beskæftigede 1. kvartal 2013.

Kilde: AE på baggrund af Danmarks Statistisk registerdata og egne beregninger.